

İSLÂM MEDENİYETİ

Dini, İlmî, Fikrî
Aylık Mecmuası

SAHİBİ

Ist. Yük. İslâm Enstitüsü Mezunları
Cemiyeti Başkanı

Mustafa PEKTUT

★

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Cahid BALTACI

★

IDARE MÜDÜRÜ

Mustafa YAMAN

★

Reklam İşleri

MUSTAFA EFİLOĐLU

★

TEMSİLCİLERİMİZ

Ankara: Rıza ÖZSU

Konya: Ali MARAŞLIĐIL

Kayseri: İsmail ELİUZ

İzmir: Ali ARSLAN

Erzurum: N. Tayyar TAŞ

★

Hattat - Ressam

Turan SEVGİLİ

★

IDAREHANE

Nuruosmaniye Cad. No: 8/6

Telf.: 22 46 02 Cađalođu — İST.

Haberleşme ve Havale

P.K. 1315 SİRKECİ — İSTANBUL

★

ABONE VE İLÂN

Yıllık 12 sayı 40 TL.

Altı aylık 6 sayı 20 TL.

Yabancı memleketlere posta ve kurtasiye ücreti eklenir.

Her türlü reklam ve ilanlar özel tarifeye tabidir.

★

Yıl: 3 — Sayı: 32

Tarih: 6/6/1973

Dizgi — Baskı

İrfan Matbaası — İST.

Musikî

MÜSİKÎ TERBİYESİ

Taner SENAY

Kayseri Yüksek İslâm Ens. Öğretim Üyesi

EÇEN yazımızda mûsikînin insan ve cemiyet üzerindeki müsbet?menfî tesirlerinden bahsetmiş, çocuklarımıza mûsikî terbiyesi verirken, veya daha önce, millî ve dinî terbiye verilmesinin gereğini ve önemini belirtmeğe çalışmıştık. Bu noktaya tekrar dikkati çektikten sonra, gözbebeğimiz yavrularımıza mûsikî terbiyesini nasıl vermemiz gerektiği üzerinde düşünebiliriz.

Şunu ehemmiyetle ifade etmek isteriz ki, biz burada sadece ebeveynlere hitabetmek istiyoruz. Okullarımızda tatbik edilen müzik eğitimi, bu yazımızın sınırları dışında kalır. Elbette bu ikinci şık üzerinde tetkik yapmak demek, bütün eğitim sistemimizi ele almak demektir ki ayrı, uzun ve üzücü bir konudur. Arzumuz; tenkit etmek değil, hatta yol göstermek de değil, —fetva vermek zaten haddimiz değil— belki, muhterem okuyucularımızı bu konuda düşünmeye sevketmektir.

Önce şu sorunun cevaplandırılması gerekiyor: Evlâdınızı dinleyici olarak mı yetiştirmek istiyorsunuz, yoksa icracı olarak mı?

Belki bazı okuyucularımız, sorumuzun birinci şikkına takılıp —dinleyici olmak için de yetismeye ne lüzum var— diye düşüneceklerdir. Halbuki cemiyetimizde her yanıyla ihmal edilen ve konumuzun da bel kemiğini teşkil eden bir husustur bu. Evet, dinleyici olabilmek için de yetismeye ihtiyaç vardır. İyi bir dinleyici olunmadan iyi bir icracı da olunamaz zaten. Bu hükmümüz dindışı musıkî için olduğu kadar, Dinî Musıkî (*) sahası için de geçerlidir.

Dinleme işini başlıca iki safhada düşünmek lâzımdır:

- 1 — Dinlenecek mûsikî'yi seçmek,
- 2 — Dinlemesini bilmek. (Dinleme âdabı ayrı ve önemli bir konudur. Burada kastedilen, düşünerek, öğrenerek, zevk alarak dinlemektir.)

Dinleyici mûsikîyi içgüdüleriyle de bilecek, bilmiyorsa öğrenecektir. Yine musıkî ile ilgili sayılabilecek bir atasözümüz vardır:

«Kızı kendi haline bırakırsan, ya davulcuya varır, ya zurnacıya...»

İnsanoğlu fitraten kolaya, başite, ucuza ve haricî şatafata meyyâldir. Bunlar ise çok defa değersiz, bayağı hatta bazan zararlı neticelere vardırırlar. Değerli şeyleri elde etmek için zora katanmak, akli kullanmak, işleri kendi haline bırakmamak gerektiğini insan terbiye ve tecrübe ile öğrenmek mecburiyetindedir. Mûsikî dinleyicisi için de bu böyledir.

«Mûsikî, kulağa hoş gelen nağmelerin tertip ve icrasıyla uğraşan san'attır, ilimdir.» Peki ama, kulağımıza hoş gelen her mûsikîyi dinlemeli miyiz?

Bir dünya vatandaşı olarak: Evet.

Müslüman-Türk olarak ise: Hayır.

O halde uzatmadan bir reçete sunalım. Çocuklarımıza Müslüman-Türk bestecisinin dehâsından fıskıran mûsikîyi dinlemelerini ve sevmelerini öğretmeliyiz (**). Bu mûsikî bizim mûkikimizdir. Türk san'at mûsikîsi ve Türk Halk mûsikîsi olarak başlıca iki dala ayrılır ki, bir noktada bu iki mûsikî birbirlerinin mütemmimi sayılabilirler. Dinî Mûsikî ise Türk San'at Mûsikîsinin bir koludur. Hepsine birden Millî Mûsikîmiz diyebiliriz. Bizim olan bu mûsikînin geliştirilmesini ve diğer milletlerin mûsikîleri karşısındaki durumunu, bırakalım bu işin ehli ve yetkilisi olanlar düşünsünler. Fakat biz kendi yavrularımıza kendi mûsikîmizi ısrarla dinletip sevdirmeye çalışalım. Zira bu iş büyük çapta kulak alışkanlığı meselesidir. Devamlı olarak tek tip ve bizim olmayan mûsikî dinletilerek yetiştirilmiş olan bazı münevverlerimizin millî mûsikîmizi hor görmeleri ve ondan zevk almamaları, bu teşhisimizin en bâriz misâlidir.

Günümüzde bir de —Türk mûsikîsi— adıyla piyasaya düşmüş bir mûsikî çeşidi var ayrımını —bu yazımızın sınırlarını fazla genişleteceğinden— şimdilik muhterem okuyucularımızın ferasetlerine bırakıyoruz.

Yukarıda mûsikînin bir kulak alışkanlığı meselesi olduğunu ifade etmiştik. Bu açıdan bakılınca, millî ve dinî terbiye ile birlikte mûsikî dinleyiciliğini, hatta icracılığını da öğrenmiş olan Ana-babaların meydana getirdikleri ailede ve aynı şekilde yetişmiş dostların teşkil ve tertip ettikleri meclislerde yetiyecek olan çocuğun mûsikî terbiyesinin mükemmel olacağı tabîdir. Ancak, cemiyetimiz bu seviyeden henüz çok uzaktır.

O halde Devlet Radyosunun —her ne kadar çoğu, istifadesi herkes için mümkün olmayan zamanlarda ise de— yayınladığı Türk San'at Mûsikîsi ve Türk Halk Mûsikîsi programlarını, bütün aile fertlerimizle birlikte —Bir nevi tiryakilik haline getirerek, belli bir dinleme abadı içerisinde— niçin takip etmeyelim? Hatta mâlî durumu müsait olan ailelerin birer ses kayıt cihazı (teyp) edinerek, bu programları banda almaları, zaman zaman dinlemeleri, dost ve misafirlere de dinletmeleri, Anadolumuzun güzel bir geleneği olan karşılıklı ziyaretleşmelerde, sohbet arasında bir yarım saatciğin de mûsikî dinleyeme ayrılması, kolayca olan eserlerin, ve bunların hatırlattığı aynı makamdaki ilâhî veya tevşihlerin —varsa bir bilenin rehberliğinde usûl vurarak— öğrenmeye çalışılması ne kadar istifadeli olur. Dinimizin emir ve (başta gıybet olmak üzere) nehiyelerinin ışığı altında sürdürülecek olan sahbet toplantılarımızın başı Allah'ın selâmı, ortası dinî veya dine uygun dındaşı mûsikî, sonu da Allah'ın kelâmı olursa tadına doyulur mu?

NETİCE

Millî mûsikîmizi, millî ve dinî bünyemize uygun organizasyonlar içerisinde, mümkün olduğu kadar nota ve hiç değilse usul bilgisine dayandırmaya çalışarak dinlemeli, çocuklarımızı da bu hava içerisinde yetiştirmeliyiz.